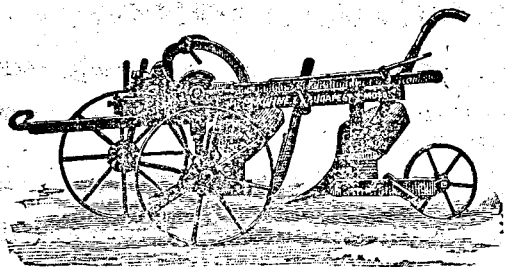

Őszi idény 1912.

Egy- és többvasú ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket.

A vetőmag előkészítésére:
gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

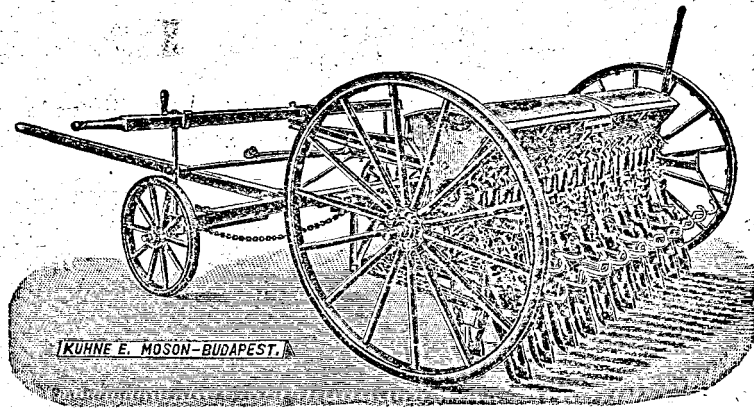
hirneves vetőgépeket:

legújabb és legtokéletesebb páratlansorú „Royal Drill” sortrágyázó vetőgépeket, „VERA II” kanalas sorvetőgépeket, „Mosoni Drill” és „Prima” vetőgépeket elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság **MOSON.**
Mótorhajtású takarmánykamrafelszerelések.

Képviselet és bizományi raktár:

Marton és Sugár uraknál Kolozsvár, Ferencz József-ut 68. sz.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

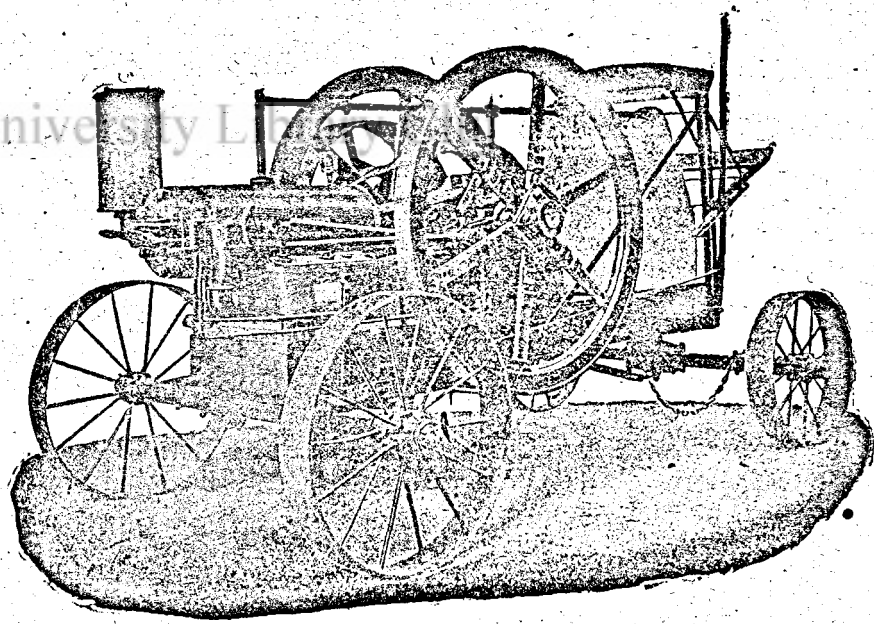
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Az őszi szezonnra szükséges

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATILA UTCA 10. SZ.

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság
 alaptőkéje 2.000,000 korona teljesen befizetve. Tartaléktőkéje és
 egyéb alapjal 1.282520 korona 33 fillér.

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Értékpapirokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetít idegen számlára.

mindig a legelőnyösebb feltételek mellett. Utalványokat állít ki külföldi piacokra nap árfolyamon. Árukra előlegel ad készpénzben, ha azok áruraktárába be vannak tárolva. Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktárában és azokat szakszerűen kezelte. Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
 Jelzálogkölesznöket készpénzben

2004

Ház- és földbirtokra

10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketerlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölesznöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Sz.: 574—1912.

ELADÓ

a kolozsmonostori uradalom tulajdonát képező kardosfalvi műmalmomban található összes műalmi berendezés a turbinával együtt. A leszerelés és elszállítás költségei vevőt terhelik.

Zárt írásbeli ajánlatok, melyekben az egyes gépek és berendezési tárgyak tételként sorolandók fel azok árának külön-külön kitétele mellett, a kolozsmonostori róm. kath. tan. alap uradalom gondnokságához (Monostori-ut 132. sz.) nyújtandók be folyó 1912. év október hó 5-én délelőtt 9 órájáig, mikor is azok hivatalosan fel fognak bontatni.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 10 azaz tíz százaléka teendő le.

A beérkezett ajánlatok el, vagy el nem fogadása fölött az erd. róm. kath. státus igazgatónak szabadon határoz tekintet nélkül a felajánlott vételárra.

Kolozsvár, 1912. évi augusztus hónapban.

Uradalmi gondnokság.

2790

Eladó

fél és háromnegyedvérű

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

- 2 drb. tisztavérű kos
- 80 „ öreg anya
- 52 „ 2 éves anya 2789
- 67 „ 1 éves anya
- 59 „ idei anyabarány,

összesen 260 drb.

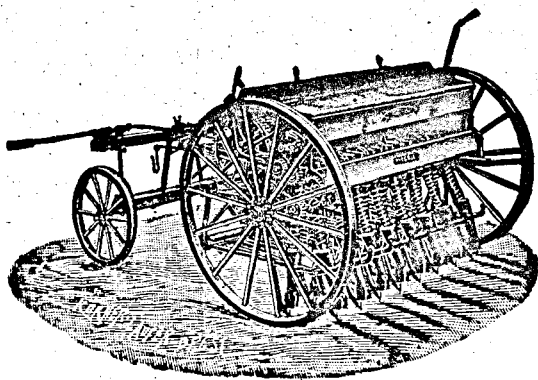
Cim:

LEITNER ELEK
 posta: Selymesilósva
 vasuti állomás: Sarmaság.
 Szilágymegye.

REKORD II

2021

sorba vet —
 sorba trágyáz!

sorba vet —
 sorba trágyáz!

A radnóti uradalom intézősége, Radnót a következőket írja: A „Rekord II.“ műtrágyaszórával kombinált vetőgéppel nagyon meg vagyok elégedve, előnye az, hogy csekély vonóerőtöbblettel a vetőmaggal együtt a műtrágya is elszóratik, még pedig egyenletesen, ami által nem csak egy munka lesz megtakarítva, hanem a talaj ok nélkül való összejáratása is ki lesz kerülve. A vetőmag közvetlen közelébe jut a műtrágya és így azt a növény zsengekorában, amidőn arra legtöbb szüksége van, felhasználja. A kelés gyorsabb és erőteljesebb, éréskor a megdőlés veszélyének nincsen annyira kitéve, kevesebb műtrágyával érhető el a terméstartalom. A legkisebb mennyiségű vetőmagot is pontosan lehet vele el-

vetni. A géppel kat. holdanként 80 kg. műtrágya elszórása mellett ugyanazt az eredményt értük el, amit a kézi elszórásnál csak 150 kg. műtrágya mellett kaptunk. Kérjük sziveskedjenek azonnal címünkre feladni biztosított határidő mellett egy darab „Rekord II.“ műtrágyaszórával kombinált vetőgépet, ugyanolyan, amilyent legutóbb szállítottak.

Deutsch Béla bérgazdasága, Nalác, folyó hó 21-én a következőket írja: A tavaly Önöktől kapott műtrágyaszórával kombinált 20-soros „Rekord II.“ vetőgéppel nagyon meg vagyok elégedve és tisztelettel megkérem, hogy részemre sürgősen egy ugyanolyan nagyságú gépet legolcsóbb árjegyzés mellett szállítani sziveskedjenek.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 156.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szaporodó szövetkezetek.	413
Falufejlesztés — az erdélyi részekben. <i>Dr. Csé- rer Lajos.</i>	414
A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyé- ben Irtá: <i>Gáspár József</i>	415.

Egyleti élet:

Felhívás a törzskönyvelésre. — Meghívó.	415.
---	------

Vegyes közlemények:

Szemle. — Gajzágó Tivadar. — Jutalmazások a fatenyésztésért. — A kolozsvári termény- kiállítás kitüntettjei. — A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián. — Komlójelentés. — Értesítés. — A budapesti szőlőkiállítás el- marad. — A fogyasztási szövetkezeti moz- galom föllendülése. — Orsz. szőlő-, bor- és gyümölcskiállítás Szegeden. — Honvéd ló- vásár.	416
--	-----

Hirdetések.

Szaporodó szövetkezetek.

Érdekes kimutatás számolt be közel-
multban arról, hogy milyen a fogyasztási
szövetkezetek eloszlása vármegyénként
Magyarországon. Az első és mindenestre
legörvendetesebb adata e kimutatásnak
az, hogy már csak három olyan vármegye
van az országban, amelyben nem mű-
ködik a legnagyobb magyar fogyasztási
szövetkezeti központhoz a «Hangyá»-hoz
tartozó szövetkezet. Ez a három megye:
Liptó, Árva és Máramaros. Máramaros
megyében, hogy miért nincs fogyasztási
szövetkezet, annak egyszerű a magyará-
zata. Ott a hitelszövetkezeti áruaktárak
pótolják a fogyasztási szövetkezeteket, a
melyeknek vezetése, irányítása, munkás-
sága különben teljesen hasonló a fo-
gyasztási szövetkezetekéhez. A többi vár-
megyékben mindenütt van fogyasztási
szövetkezet. Legtöbb van Biharvármegyé-
ben, még pedig kerekben száz, úgy, hogy
ezt a vármegyét méltán tekinthetjük a
a fogyasztási szövetkezetek termőföldjé-
nek. A szövetkezetek ily nagy mértékű
szaporodása nem is maradhatott ered-
mény nélkül, bizony a legtöbb bihar-
megyei községen meglátszik, hogy egy er-
kölcsei alapon nyugvó népjóléti és gaz-
dasági intézmény vette kezébe a nép
talpraállításának, gazdasági megerősítésé-
nek nagy munkáját. A falvak népének
gyarapodása anyagiakban és erkölcsiek-
ben a legkézzelfoghatóbb eredménye a
fogyasztási szövetkezetek működésének. S
ez így van mindenütt, ahol a fogyasztási
szövetkezetek szaporodnak, ahol a nép
rátért a szervezkedés útjára, ön-ön maga
erejével látott hozzá boldogulásának meg-
teremtéséhez. Sajnos, még mindig van
nagyon sok falu, amely nélkülözi a szö-
vetkezetet, de ma már nem vagyunk tel-
jesen elmaradottak. Csaknem 1200 fo-
gyasztási szövetkezet szabályozza a keres-
kedelmet s menti a népet az áruuzsorától.
Ezeknek a szövetkezeteknek évi forgalma
a múlt évben 45 millió korona értékű
volt, (egy csepp a tengerben), ami kétség-
telenül nem sok, de ez a 45 millió korona
az egész ország fogyasztásánál éppen olyan
szerepet játszik, mint az élesztő a tészta-

ban, már is jelentékeny átalakulásnak
volt az előidézője a kereskedelmi élet
terén.

Lássuk azonban, hogy oszlanak meg
a szövetkezetek vármegyénként:

Abauj 47, Arad 16, Bars 33, Baranya
2, Bács 1, Bereg 11, Békés 17, Bihar 100,
Borsod 40, Csanád 5, Csongrád 6, Eszter-
gom 12, Fehér 10, Gömör 38, Győr 4,
Hajdu 5, Heves 57, Hont 29, Szolnok
21, Krassószörény 5, Komárom 10, Nóg-
rád 49, Nyitra 48, Pest 38, Pozsony 62,
Sáros 5, Somogy 11, Sopron 37, Szabolcs
17, Szatmár 31, Szilágy 29, Szepes 15,
Temes 4, Torontál 6, Tolna 3, Turóc 10,
Ugocsa 3, Ung 13, Vas 4, Veszprém 6,
Zala 12, Zemplén 46, Zólyom 22, Alsó-
fehér 6, Besztercenaszód 7, Brassó 8, Csik
19, Fogaras 5, Háromszék 30, Hunyad 1,
Kisküküllő 1, Kolozs 21, Marostorda 54,
Nagyküküllő 7, Szében 2, Szolnokdoboka
5, Tordaaranyos 9, Udvarhely 41, Tren-
csén 30, Moson 2, összesen 1179.

A f. évben 93 új szövetkezet kezdte
meg működését eddig, a szövetkezetek
szaporodása tehát évről-évre fokozódik.
De van azonkívül a fentebbi kimutatás-
nak sok érdekes tanulsága is. Ebből a
kimutatásból láthatják leginkább a nép
vezető emberei, hogy melyik vármegye
maradt el leginkább a nép anyagi és er-
kölcsei jólétét munkáló intézmények szer-
vezése terén. Ezeket a mulasztásokat pó-
tolni kell. Meg kell végrevalahára Ma-
gyarországon is teremteni azt a modern
kereskedelmi hálózatot, amelyből hiány-
zik az önzés, amely kizárólag a közérdek
ápolásának hathatós eszköze.

Egy másik érdekes tanulsága a fenti
kimutatásnak, hogy nálunk a fogyasztási
szövetkezetek tényleg orvosszerűül szolgál-
nak. Amint látjuk, ma is legkevesebb szö-
vetkezet van azokon a vidékeken, ahol a
nép nem tud egy akaraton lenni, ahol a
nép gazdaságilag ellentálló. Az ilyen vi-
dékekre az uzsora nem tudta befészkelni
magát, az ilyen vidékeken ismeretlen fo-
galom a szatócskartell, amely csakis a
nép kiszípolozására alakul. Nagyon ter-
mészetes, hogy az ily vidékeken kevésbé
éreztek az orvosszerűnek, a fogyasztási

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

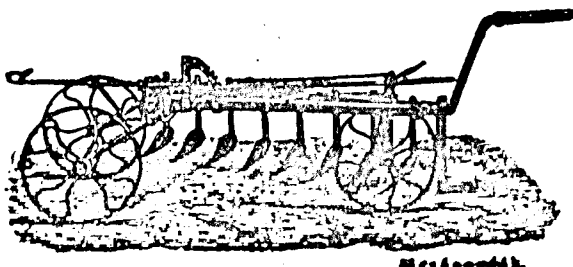
A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

2003 II.

Nyolcvasu kultivátor

kitűnő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST,

V., Alkotmány-utca 31.

szövetkezeteknek szükségességét. Azonban ugylátszik a szipolyozók hada már itt is kezdi bontogatni az évtizedeken át szilárdan álló bástyákat, az ellentálló erő kezd lazulni, még jószerencse, hogy a bajt nyomon követheti az orvos. Az a fő, hogy minél sűrűbben éljenek minden vidéken ezzel az orvossal s akkor nem kell féltetni a népet, hogy letér a gazdasági és erkölcsi fejlődés útjáról.

Falufejlesztés — az erdélyi részekben.

II.

Magában a faluban is tömegesen előfordulhat pld. a *falusi háztüznézés*, amikor a bizottság végigbírálja a jelentkező gazdák udvarát, kertjét, istállóját, házát — s sok jó tanácsot hallat, de ugyanakkor az egyik tanár a velőgépet mutatja be, az orvos pedig az asszonynepeknek beszél, a gyermekek ápolásáról. Délután,

4. ábra. Falusi szociális nap keretében: a gazdasági háztüznézés jutalmazottjai és a bizottság.

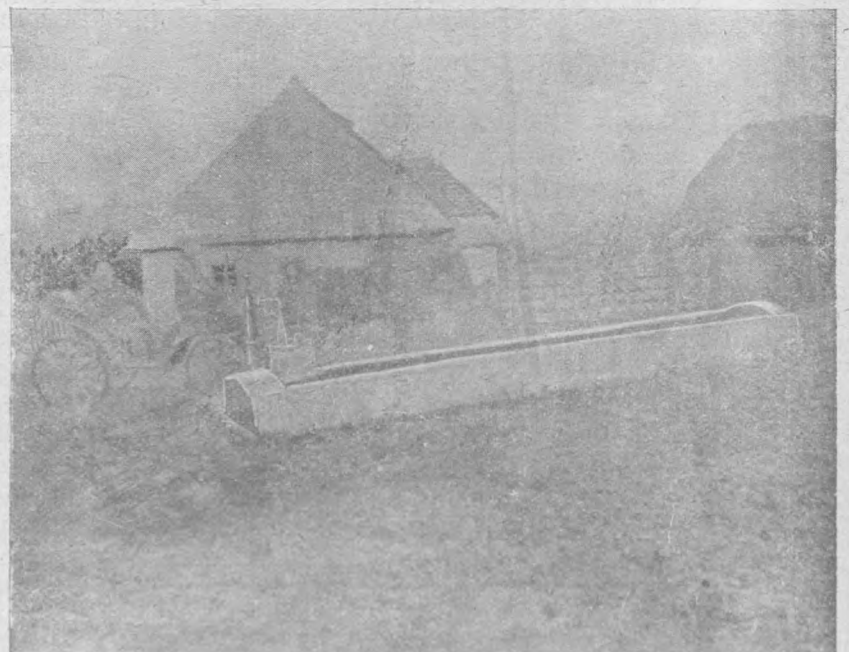
3. ábra. Falusi szociális nap keretében: gyermekverseny és díjazás.

hogy a falusi *szociális-nap* jól végződik, gyermekkiállítást rendeznek fazékdíjakkal, s táncversennyel fejeződik be a szép nap, nehogy az őszi csüddöngölő lánc elfelejtődjen — mert a nyári táncmesterek (műhely-unott szabólegények) már régen tanítgatják faluhelyeken is a modis «kerek» táncot, a magyargyermónostori boszont! Hogy milyen bizottságot mozgat a kirendeltség ilyen falusi szociális-napon: ott igazolódik a képen, amelyen a legrendesebb háztáju jutalmazott gazdák az előtérben — hátul áll a bizottság, középen a fölisztelendő urral, szélén a vármegye-hajduval, mert, hogy a vármegyének mindenütt ott kell lenni...

Igen fontos állami tevékenység a *községi vízellátás* létesítése, olyan helyeken, ahol az emberi fogyasztásra alkalmas jó víz egyáltalán nincs. Persze a községek hozzájárulásával épülnek ilyenek, s mert legelőször felesleges víz is van, közös italóvályukat is építenek betonból. Vásári helyeken *községi hidmérleget* állítanak fel, itt tanítják meg a kisdát 2x2 alapján biztosan számítani s

5. ábra. Községi vízvezeték-avatás Kolozs megyében.

6. ábra. Községi vízvezeték csorgója és betonvályu a Kalotaszegen.

Legnagyobb választék és legjutányosabb áron kapható.

Divatos férfi ingek, alánadrágok, pólók, kék és fehér ingek és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fohérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérmű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapju és csipkés gőnyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül főraktára.

kellően értékelni eladó terményét, állatját. Persze a falubeli kupee nem hiva a mérlegnek.

Máshol *községi bika-istállót* építtetnek, hogy a drága és értékes apaállatok a biró szeme előtt kellőleg ápollassanak.

Kivált a Székelyföldön nagy erővel folyik a *közlegelő államsegélyes feljavítása*, karbahozatala. Ez a vidék volt a próbatere, az előkészítő iskolája a falusi közlegelő javítási politikának. Eleinte nagy bizalmatlanság közepette nyikorogva ment ez a közmondás (!) dolog, de amikor látta a nép a kipusztított boronások helyén nőtt bársányos gyepen jobban éled a marha, s az erőhöz jött legelő évről-évre több állatot bir el, kivált, hogy a rettenő vízmosások megkötlettek, partomlások befásítottak, kopár helyek begyepesítettek és az időjárás szerint folydogáló árva csorgából állandó vizü, jó itatót létesítettek kellő méretű beton vályuval — azóta más faluk is «kihúzzák» a kirendeltséget a legelőjavítás megkezdése okán — persze új területeken még bizalmatlan a nép, hogyha egyszer az «állam» beteszi a lábát a közlegelőre, hát el is veszi a végén! No, de türelem kell mindenhez. Az eredmény ott látszik a mellékelt képeken — egyiken már nyári istállót is épített a közbirtokosság a havason nyaraló ridegmarha örömeire. Pedig eleinte talán ez a legnehezebb munka, a senki birtoka, a közlegelő javára megmozgatni a községi közmunkát és egyenlő érdekelttségel.

Dr. Cséser Lajos.

(Folyt. köv.)

A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében.

Irta: Gáspár József.

XI.

A székelyek növénytermelésénél a feltűnő gyöngye eredményt, az elmondottakon kívül, nagy mértékben okozza az a körülmény is, hogy a szemes és más piaci terményei igen kevés számuak, azt mondhatjuk, hogy majdnem csak kizárólag *buzát* és *tengerit* termesztenek, mert a zabot és árpát nem mindenik községben lehet feltalálni, ami kevés *burgonyát*, *répát*, *tököt* és *paszulyt* termesztnek, azokat pedig mint mellékterményeket a tengeri között termesztik. Felmerül tehát ebben a tekintetben is a támogatás, a segélynyújtás szüksége, mert a termesztésre alkalmas növények nagyobb száma és azok váltakozva termesztése, egyrágára is, ha nem ugyan sok, de valamelyes hatással mégis szokott járni — a hozam emelésére. Kívánatosá teszi nagyobb számát termesztetni a növényeknek az a körülmény is, hogy megosszuk, csökkentjük a kockázatot, és ami mindenek felett áll, hogy a nagyobb számu növények termesztése körül a fölös számu munkáskezet foglalkoztassuk és ez által a szülőföldjéhez kössük le. Ennek érdekében tehát szorgalma-

zandó: a *répa- és fűmag*, a *dohány*, a *kender*, a *len*, a *cukorrépa* és a *paszuly* termesztése, melyek mindenike több munkáskezet igényel s nagyobb ügyességet és jártasságot kíván, de azután kétszeresre vagy háromszorosra is felemeli a föld jövedelmét a buza és tengeri termesztésével szemben.

A növények nemésítéséről a székelyek előtt csak mint a jövő zenéről beszélhetünk, a vetőmag kiválasztása azonban már most felvetendő kérdés, mely szintén egyik eszköz arra, hogy a növénytermelésnél nagyobb eredményeket lehessen elérni.

Sürgős feladatnak tartom, hogy a jelenleg termesztés alatt álló lófogu tengerit, melyhez az inséges évben (1905.) jutottak, kivégyék a székelyek kezéből s oda segítsék őket, hogy az azelőtt termesztett régi fajtahoz újra visszatérhessenek, mert a lófogu nemcsak minőségileg nem elégíti ki az igényeket, de későn érő lévén a székely klíma alá sem való.

A gyomok nagy számának a csökkentésére pedig, melyeket úgy a szemesterményeik a magtárban, mint a mezőn a vetéseik egyaránt feltüntetnek, a gazdaköröknek gyommagválasztó rosták (tríör) beszerzésére, a gazdáknak pedig a mezőn a vetéseik gyomlálására kell felhívni a figyelmét, hogy a tiszta gabonából nagyobb termést, abból pedig egészségesebb táplálékot — kenyéret kapjanak. Hogy kibontakozzék a székely abból a lehangelés és lemondásszerű érvelés alól, melynek a magvak kitisztítására irányuló figyelemzetésekre, azzal adtak kifejezést: „*a gyommag szaporítja a lisztet, az ilyen lisztből süített kenyér pedig tovább tart*”.

Egyik feladat lenne továbbá a növénytermelés körében a régi, semmiyel meg nem okolható, attól a szokástól, hogy a szalmás-gabona termésüket gyakran egy évig is asztagban tartják — eltéríteni a székelyeket, ezzel kapcsolatban pedig kioktatni a szemesgabonának a szuszékban — hombárban — való helyes kezelésére, hogy az egyes községek a nagyon elszaporodott zsizsiktól megszabaduljanak.

A *gyümölcsstermelés* fellendítésére javasolható — gyümölcsfaoltványoknak mérsékelt áron vagy ingyen kiosztása; az értékesítés érdekében pedig — aszalók, pálinkafőzők beszerzéséhez segíteni a termelőket, míg a nyers gyümölcs a cseresznye, alma, körté, szőlő forgalombahozására a gyümölcs előkészítése és csomagolásának gyakorlati ismeretése szolgál segítő eszközül.

A *zöldségstermelés* egyik gyenge oldala a székelynek, attól a néhány községtől eltekintve, melyeket az I. fejezetben megneveztem, azt mondhatjuk, hogy a székelyek általában zöldségstermeléssel nem foglalkoznak; igen sok székely község egész évi hagymasükségletét,

egyik-másik még a téli káposztát is a szászoktól vagy a bolgár kertészeketől szerzi be.

A zöldségstermelésnek a többi községbe is bevezetését indokoltá teszi, a kereslet egyre fokozódó emelkedése és a tervezett nyarádamenti vasut kiépítése, mely által három nagy forgalmi pontnak zöldség-ellátásánál nyillik újabb jövedelmi forrás a székelyek számára. A gyakorlati oktatás és az arra törekvők segélyezésével lehet a növénytermelésnek ezzel az ágával is nagyobb területet foglalni el.

Gyakorlati oktatás, gazdasági előadások.

A székely elég érzékkel bír a haladás iránt, szeret tanulni, amelyre természetesen esze, józan gondolkozása, éles felfogása alkalmassá is teszi, hogy mégis gazdálkodásában az I. fejezetben leirt, oly messze hátramaradást és oly sok okszerűtlenséget látunk, annak magyarázatát a következőkben találjuk meg: Gazdasági lapot nem olvas, szakkönyveket még kevésbé s így összes gazdasági ismerete csak annyira terjed, amennyit apjától, nagyapjától látott vagy hallott, vagy amit esetleg a községben lakó nagyobb földbirtokostól ellesett. Az előadásokat szívesen hallgatja ugyan, de abból éppen a hiányos gazdasági ismereteinél fogva a hallottakat megvalósítani, a gyakorlati életbe átvinni nem tudja. Talán az előadásokban is lehetett valami hiba, amennyiben nem minden előadás alkalmazkodott a helyi viszonyokhoz s ha csakis egy ilyen gazdasági előadásban csalódott a székely — nem találta meg az előadás és az élet között a kapcsolatot — mindenik iránt elveszítette bizalmát s e miatt az előadás általában eredménytelen maradt. Mindenik gazdasági előadásnak különben meg volt az a hibája, hogy szemléltetéssel összekötve nem volt, a székely pedig s hozzá hasonlóan valamennyi nemzeti-ségü és nyelvü kisgazdája hazáknak, hitelt csak annak tud adni, amelyet lát s kézzelfoghatólag meggyőződhetik annak kivihetőségéről.

(Folyt. köv.)

EGYLETI ÉLET.

Felhívás a törzskönyvelésre. Tisztelettel van szerencsénk felhívni az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének azon tagjait, akik tenyészállataikat törzskönyvelés céljából mindeztideig nem jelentették be, szíveskedjenek a bejelentéseket az egylet titkári hivatalánál (Kolozsvár Attila-utca 10. sz.) *mielőbb* eszközölni, hogy a törzskönyvelési bíráló-bizottság az egylet kötelekébe tartozó tagok tenyészeteit, még ez év folyamán megsejmelhesse.

A bejelentések annál is inkább *mielőbb* eszközöndők, mivel a bejelentés késedelmesége miatt idejében nem törzskönyvelhető tenyészetek tulajdonosai, az egyleti tagoknak nyújtott kedvezményektől, az 1913. évi szonban elesnek az állami, köztenyésztés és kiosztás céljaira történő vásárlásoknál.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfedező

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságokról szíveskedjen nagyon érjogynéket hírn!

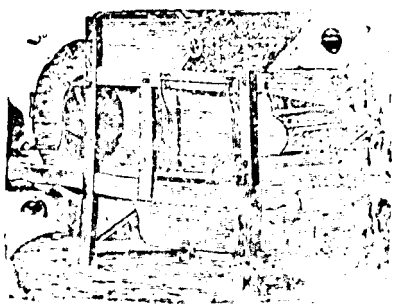
KALMÁR ZS. ÉS TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérközpont,

A magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigénysége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

A bejelentő lapokat és a bejelentéshez szükséges tudnivalókat a tithári hivatal megkeresésre készséggel megküldi.

Kolozsvárt, 1912. szeptember-hó 2.

Tisztelettel:
Az Elnökség.

Meghívó.

Az E. G. E. kolozsmegyei szakosztályának Kolozsvárt, 1912. szeptember hó 11-én d. u. 3 órakor a vármegyeház tanácstermében tartandó *intéző-bizottsági* gyűlésre.

Tárgysorozat:

Földmivvelésügyi miniszteri leiratok:

1. Gazdasági gépmunkások biztosítása tárgyában.
2. A Bánffyhunyon tervezett népház segélyezéséről.
3. A „Thanaton” árusításáról.
4. A Gyerővásárhelyt tervezett mintaparaszttgazdaság felállításáról.
6. *Alispáni átirat:* a munkáskertek fejlesztéséről.

Jelentések:

7. A járási tenyészállatdíjazásokról.
8. A gyalui járás gazdasági kiállításról.
9. A tervezett községi kenderáztatókról (Györgyfalván, Kajánton, Bogártelkén, Mákófalván, Vistán).
10. A magyarkapusi, középlaki és szász-fenesi szántásversenyekről.
11. A juliusi juhsajtkészítő tanfolyamról.
12. Élelmiszer gyűjtő és értékesítő állomásról.
13. Miniszteri kirendeltség nyári tevékenységéről.
14. Esetleges indítványok.

Kolozsvár, 1912. szeptember hó 1-én.

Dózsa s. k.
a kolozsmegyei gazdasági
szakosztály elnöke.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Szemle.

Időjárás. — Az ideai termés. — Erdély állategészségügye. — A M. Á. V., a] vagon hiány és a Maros hajózhatóvá tétele.

A napilapok által kürtölt 51 millió métermázsás rekord tengeri termésre nehéz idők járnak. Az ötvenegy millió mm-nak beborult, hacsak az idő rövidesen igen jóra nem változik. A meteor jelzése szerint azonban ez a hó közepe előtt nem remélhető. Szeptember hónap erősebb változó pontjai a hó 9., 12., 18., 21. napjai, melyek közül a 9-ki esős jellegű, 12-én a szél és eső fognak egy mással vetekedni, a bolygók állásának megfelelőleg. Némi hőemelkedés remélhető ezután egy pár napra, mely 18-áig sülyedni fog. 21-e utánra remélhető csak szárazabb és melegebb idő, mely azonban már csak az eső utáni köpenyeg szerepét játszhatja a termés fokozása tekintetében.

Az ideai, még be nem takarított termények terméskilátását egyre csökkenti az abnormális szeptemberi időjárás. Általános már is a panasz a gazdaközönség körében a sok eső káros hatása miatt. A tengeri nem érik be, a cséplési munkálatok stagnálnak, a csépeletlen gabona ázik, a szőlőben a fakó rothadás egyre nagyobb károkat okoz Erdélyben, a kerti vetemények közül az ugorkát a rogya

bántja, a paradicsom nem tud érni, a hagyma a sok esőtől megped, a káposzta pedig künn a mezőn kezd már rothadni, a lohere, lucerna és sarju sok helyen renden ázik. Kár tehát némely merkantilista lapoknak «jó termés» címén erős kirohanásokat intézni a gazdák, mint a drágaság okozói ellen, mert sokan mondhatják az idén: «szerencse, hogy nem vagyok földbirtokos».

Állategészségügyünk állapotával a sertésvész és sertés orbáncról eltekintve meg lehetünk elégedve, mert a fennti két betegségen kívül, lépfene, veszettség, juh-himlő stb. csak itt-ott ütötte fel a fejét egy pár községben. A sertésvész és sertés-orbánc azonban Erdélynek mind a 15 vármegyéjének több-kevesebb járásában pusztít. A vármegyék nevei után elől a sertésorbáncos, utána a sertésvészes járások számát írva, a 15 vármegyében e két betegség elterjedtsége a következőkben világlik ki: Alsófehér 6, 8, Beszterce-naszód 1, 4, Brassó 2, 2, Csik 4, 4, Fogaras 3, 4, Háromszék 5, 3, Hunyad 8, 6, (Hunyadmegyének 7 járásában a lépfene is pusztít), Kisküküllő 3, 5, Kolozs 6, 9, Maros-Torda 5, 5, Nagyküküllő 4, 6, Szolnok-Doboka 3, 9, Torda-Aranyos 4, 5, Udvarhely 4, 4, Szeben 6, 7. Szász- és körömfájás egész Erdély területén csak az Alsófehér vármegyeyi Székásgyepü község 6 udvarában van. A sertésorbánc és vész is több helyen már megállott terjedésében és visszafelé megy. A mult heti állapothoz képest a sertésorbánc 123, vész 213 udvarral kevesebb helyen konstátaltott.

Többször megemlékeztünk már a M. Á. V.-ról a vagonhiánnyal és tarifaemléssel kapcsolatban s ezen aprehenziós hangu megemlékezéseinkkel szemben csak egyszer volt alkalmunk a gazdaközönséget némileg megnyugtató hírt közölni, amidőn a M. Á. V. az érdekelt köröket a vagonhiánynak bizonyos fokig való orvoslása céljából értekezletre hívta egybe. Az értekezlet eredménye nem jutott nyilvánosságra még ezideig. Hogy felvetjük a vagonhiány kérdését ismételtén, annak az ősz közelgése az oka. Itt van szeptember, közzgazdasági életünk az őszi hónapok alatt lendül fel leginkább, ilyenkor érzi a vagonhiány borzasztó kárát a gazdaközönség, amikor a kicsépellt gabona a közraktárakban fekszik elszállítatlanul, kicsirázik, felmelegszik, megromlik, mert az előre megrendelt kocsik nem érkeznek meg. Gyárak és egyéb vállalatok szintén képtelenek vasuti kocsikhoz jutni, ahol 100 kocsira volna szükség, ott 10—15 kocsit bocsájt a M. Á. V. rendelkezésre, ezt is csak a hét bizonyos napjain. Oly nagy a hiány, hogy a mezőgazdaság és ipar igen nagy károkat szenvednek emiatt és dacára hogy a M. Á. V. már a tavaly özönével kapta a kártérítési kereseteket, mégsem történt intézkedés az idénre a hiány megszüntetésére.

Az E. G. E. már 1907. őszén a vízszabályozási program megállapítása céljából Budapestre egybehívott értekezleten ezen bajok részbeni elkerülhetése céljából kérte a kormánytól a Marosnak Marosvásárhelyig, illetve Szászrégenig való hajózhatóvá tételét és mostan a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara szintén kérni fogja a kereskedelemügyi miniszter uraltól. A kamara a felterjesztés adatainak összegyűjtése céljából kérdőíveket bocsájtott ki, amelyeket most vár hó az érdekelt testületektől, vállalatoktól és magánosoktól.

Nagyban hozzájárul a vagonhiányhoz azon körülmény, hogy a hadgyakor-

latok is épen ősszel tartanak és ha a M. Á. V. jövő őszre sem gondoskodik orvoslásról, akkor jövőben a forgalmat még jobban fogják bénítani a hadgyakorlatok, mert a katonai létszám felemelésével természetesen a manőverre menő katonák száma és szükségletei is emelkedni fognak.

Gajzágó Tivadar földbirtokos, az

E. G. E. alapító tagja, Kolozsvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, életének 63. évében, folyó hó 4-én, hosszas szenvedés után elhunyt. A széles körben ismert érdemes férfi halálát özvegyén kívül, nagyszámu rokonság gyászolja. Legyen emléke áldott.

Jutalmazások a fatenyésztésért.

A gyümölcsfatenyészéssel foglalkozó és a gyümölcsfatenyészést oktató kertészek jutalmazására a Magyar Földhitelintézet által kitűzött 21 jutalomdíjra 63 pályázó jelentkezett. Ezek közül az O. M. G. E., az Országos Magyar Kertészeti Egyesület és a földmivvelésügyi miniszterium szakembereiből alakult bíráló bizottság a 600 koronás I. díjat Kastély Miklós erdőberényi ismétlő iskolai tanítónak, a két 400 koronás II. díjat Nedor Avram resicabányai igazgató-tanítónak és Szász Sándor kolozspatai igazgató-tanítónak, a 200 koronás III. díjat pedig Adám József ditrói, Gutt János dedrádi, Berecz Károly vámosujfalui, Kristó Domokos csikszentmihályi stb. tanítónak ítélte oda.

A kolozsvári terménykiállítás ki-tüntetettjei.

A Kolozsvári Gazdasági Egylet terménykiállítása folyó hó 6-án tartatott meg a siker jegyében. A kiállítás megnyitására a földmivvelésügyi miniszter képviselőjében: dr. Páter Béla gazd. ak. igazgató, az E. G. E. képviselőjében: *Jakab László, Tokaji László és Török Bálint*, Kolozsvár város képviselőjében: *Nemes Ferenc* városi tanácsos, a gazdasági akadémia képviselőjében: *Nádas János* fő-kertész voltak jelen. Szép számu közönség jelenlétében nyitotta meg dr. *Török István* egyleti elnök a kiállítást. Üdvözölve a miniszter képviselőjét, a közönséget és a kiállítókat, rövid megnyitó beszéd után felolvasta a kiállítás nyert kiállítók névsorát és egyidejűleg a díjakat kiosztotta. Díjakat nyertek: *Szabó József* 50 K., id. *Gombos Mihály* 45 K., *Kilin György* 35 K., ifj. *Gombos Mihály* 30 K., *Balázs István* 25 K., ifj. *Zágoni Szabó Mihály* 25 K., *Berki József* 25 K., özv. *Szilágyi Istvánné* 20 K., *Torockay József* 20 K., *Tóth Károly* 20 K., *Csik Sándor* (Pacsirta-utcai) 20 K., *Zágoni Szabó József* 20 K., *Kovács József* 20 K., *Nyiró József* 15 K., *Butyka Ferenc* 15 K., *Nagy József* 15 K., *Szabó Miklós* 15 K. Diszoklevelet nyertek: a m. kir. javítóintézet kertészete, *Hagedüs Árpádné, Nagy Gábor* és *Simó Pál*.

A kiállításra felvitt kerti vetemények és hüvelyesek csaknem mind elsőrangúak voltak, a kiállítás anyagának minősége egyöntetű volt, ezért a bíráló-bizottságnak nehéz dolga volt a díjak odaitelésénél. A kiállított anyag rendkívül változatos és amellet sok volt. Gyönyörű káposzta, paradicsom, hagyma, karalábé, piros és fekete retek, téli, nyári főzni való tök, Znaimban és beváló ugorka stb. voltak kiállítva. A kiállítással úgy, mint a rendezéssel meg voltunk elégedve. Egy megjegyezni valónk van csak. Nem volt a kiállításán esemege, aprócsövü cukor tengeri. A vörösrépa, vagy amint nevezik a murok, mind gyönyörű szép nagy volt, tömegtermelésnél igen kitűnő a kiállított fajta, szerettünk volna azonban látni apróbb, nemesebb fajta murkot, amely ha kisebb is, de jobban izesíti a levest, edesebb, koncentráltan foglalja magában a tápanyagokat, ezért kiadósabb a főzésnél.

Amennyi törekvést tapasztaltunk a kolozsvári gazdák között, remélhetjük, hogy ezeket már a jövő kiállításon látni fogjuk és így rendre minden évben előré halad egy-egy lépéssel az egyet a többet és jobbat termelés felé.

— **A kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián** az 1912–13. tanévre a beiratások október hó 1–8-ig tartanak. Rendes hallgatók felvételnek, akik a gimnáziumot vagy reáliskolát érettségi vizsgálatnál sikeresen befejezték, akik a felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát jeles eredménnyel letették, végül azok akik a m. kir. földművelésügyi miniszter által a gimnázium vagy reáliskolákkal egyenrangúknak elismert intézetek tanfolyamát érettségi vizsgálatnál befejezték. Október 9–15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezi, ezen a határidőn túl csak a m. kir. földművelésügyi miniszter adhat engedélyt. November 1-én túl utólagos beiratási engedély nem adatik. A beiratkozás személyes megjelenés után történik, azért azok, kik betegség vagy egyéb elfogadható okból a szabályszerű beiratásra meg nem jelenhetnek, okmányaik és a tandíj beküldése mellett írásbeli uton is jelentkezhetnek. Szegényebb sorsú, jeles előmenetelű hallgatók állami ösztöndíj- vagy egyéb segély és tandíj elengedésben is részesülhetnek. Az akadémia konviktusában az ellátásért a havidíj 44 korona, butorhasználati díj évente 50 korona, mely összegek félévente előlegesen fizetendők. Beiratáskor fizetendő különféle címeken (a konviktus díjat nem számítva) 97 korona és 20 fillér.

— **Komlójelentés.** A komlókertekben nagy az élénkség. Nagyjában már most is megállapítható, hogy az osztrák-magyar monarchia területén az 1910. évről nagyobb eredményre számíthatunk, míg Németországban az idei termés — feltéve, hogy a késői komló tobozképződését és beérését a kedvezőtlen időjárás nem fogja befolyásolni — körülbelül az 1910. évinek fog megfelelni. Egyes területeken a saázi kerületben az eredmény fölülmúlja az előzetes becslést és megközelítőleg teljes termésre, a többi csehországi, alsó-stíriai, galíciai és felsőausztriai komlóvidékeken $\frac{3}{4}$ termésre számíthatunk. A magyar és erdélyi komlótermés a tavalyi eredményt semmi esetre sem fogja meghaladni. A világtermés becslése ma még korai volna, azonban már most is előrelátható, hogy a termés vagy éppen nem, vagy csak kevéssel fogja meghaladni a szükségletet és így — miután a sörgyárak készlettel egyáltalán nem rendelkeznek és kénytelenek lesznek az évi szükségleten felüli fedezetről gondoskodni — nagyon alacsony árakra nem számíthatunk. A saázi piac árajegyzése új áruban: I. rendű minőség 140–148. középminőség, 130–140 és gyöngye minőség 118–130 K, auschái áru 118–130, stíriai 115–120 K, mind 50 kg. jával számítva. A hangulat nyugodt, a vételkedv élénk, az irányzat tartott, száraz áruban azonban csekély a készlet.

— **Értesítés.** A m. kir. Ampelológiai Intézet a magyar borélesztők tanulmányozásával annyira előrehaladt, hogy a főbb hazai borvidékekről kiválasztott nemes fajlesztőit a folytatólagos gyakorlati kipróbálásra még a tavalyinál nagyobb mértékben is a bortermelő közönség rendelkezésére bocsátja. Különösen ajánlható a nemes fajlesztő a rothadt szőlőből származó mustok erjesztésére. Ez esetben szükséges a mustot kénezés által kényálkázni, hogy a baktériumok és penészek elvároltassanak. A kénezett mustok erjesztésére már kénessavhoz szoktatott nemes élesztőt küld. A nemes fajlesztőt a használati utasítással együtt díjtalanul ad

az intézet a szőlősgazdáknak, azzal a feltétellel, hogy az első fejtés után mindenestre s ha a bor időközben nem adatik el, ugy később is a kísérlet eredményeiről értesítést küldjenek az Ampelológiai Intézetnek. Felhívjuk a szőlősgazdákat, hogy akik az idei szüretkor fajlesztőkkel kísérletezni óhajtanak, lehetőleg mielőbb — de mindenestre legalább két héttel a szüret előtt — közöljék az intézettel: 1. nevüket és címüket, 2. mily fajtájú szőlőből szürt és mennyi, musttal óhajtanak kísérletezni s 3. hogy a szüret előreláthatóan mikor fog megtartatni. M. kir. pelológiai Intézet igazgatósága, II., Deb-
rói-ut 15–17.

— **A budapesti szőlőkiállítás elmarad.** Mint ismeretes, a MSzOE. szeptember végén Budapesten a Mezőgazdasági Múzeum termében országos szőlőkiállítást kívánt rendezni. Mielőtt az igazgatóság szétküldte volna a felhívását a gazdákhöz, kérdést intézett az összes kerületi szőlészeti felügyelőkhöz, hogy tájékoztassák a központot, hogy minők az erre vonatkozó kilátások. Sajnos, a jelentések egytől-egyig igen leverően hangzanak. Kevés a csemegeszőlő, s amellet a fűrtök jég, moly és peronospora folytán sokat szenvedtek. Ennek folytán a MSzOE. igazgatósága a kiállítás tervéről lemondott. A csekély kínálat folytán természetesen a helyi árak elég magasak, s így nem volna értelme, hogy a szőlő a vidékről elvonassék.

— **A fogyasztási szövetkezeti mozgalom föllendülése.** A „Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége” által október hónap 24 ikére Budapestre összehívandó II. országos szövetkezeti kongresszus egyik fő tárgya a falusi gazdák terményeinek szövetkezeti értékesítése és a városi piacok olcsóbb ellátása lesz. A nagyjelentőségű kérdést, melyről Meskó Pál a fogyasztási szövetkezetek tevékeny szervezője tart előadást, az országos szövetkezeti kongresszus főleg a már kialakult fogyasztási szövetkezeti hálózat után kívánja megoldani, mely ez idő szerint 1500–1600 falusi fogyasztási és értékesítő szövetkezettel rendelkezik. A fogyasztási és értékesítő szövetkezetek szervezését országsszerte fokozott erővel indítják meg és lassanként azon községeket is ellátják ezzel a szervezettel, melyek ma még nem rendelkeznek szövetkezettel, de részt akarnak venni a termények szövetkezeti értékesítésében.

— **Orsz. szőlő-, bor- és gyümölcskiállítás Szegeden.** A Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesülete Szegeden, szeptember hó 22–25-én országos jellegű bor-, szőlő- és gyümölcskiállítást rendez Szegeden. A kiállításon kiosztásra kerül 15 nagy aranyérem, 24 ezüst- és 24 bronzérem. Ezenkívül 20 díszoklevél és 20 pénzbeli díj lesz kiadva. A kiállításon külön csoportban lesznek kiállítva és elbírálv a hegyi és homoki termékek s külön-külön csoportban lesznek díjazva. A kiállítás főérdekeessége a borvásár és borkiállítás lesz. A termelők, kiknek eladó oboraik vannak, 30–50 literes hordókban küldenek a kiállításra borokat s azok ott közköstölásra lesznek bocsájtva. E módon a fogyasztók és kereskedők közvetlenül megismerhetik a termelők produktumait s közvetlenül a termelőtől vásárolhatnak. Bejelentési határidő szeptember hó 15. A borok beküldési határideje szeptember 18, a szőlő és gyümölcsé pedig szeptember 20. A bejelentés és kiállítási tárgyak dr. Gerle Imre rendező-

bizottsági elnök címére (Szeged, Tisza Lajos-körút 69.) küldendők be. A kiállítás ünnepélyes megnyitása szeptember 22-én délelőtt 9 órakor lesz.

— **Honvéd lóvásár.** A marosvásárhelyi m. kir. 9-ik honv. huszárezred lószükségletének fedezése végett 1912. évi szeptember, október és november hónapokban pótlóvásárok tartatnak Erdélyben az alább megjelölt időben és helyeken. Pótlóvásárok 3 és fél évet betöltött és 7 évet meg nem haladott 158 cm.-től 166 cm. magas és jó testalkatu lovak avattatnak föl. 3 és fél évesek tenyészlovakból csak az esetben avattatnak fel, hogyha igen jól kifejlődött testalkattal bírnak. A pótlóvásárok a következő napokon és helyeken tartatnak meg: Szeptember 18–20-án Köhalom, 21-én Ugra, 22-én Szentágota, 23-án Segesvár, 24-én Vasaszentiván, 25-én Széplak, 26–29-én Szamosujvár, 30-án Alsószuk. Október 1-én Kolozsvár, 2-án Torda, 3-án Marosvásárhely, 4-én Marosludas, 5-én Marosujvár, 6-án Marosvásárhely, 7-én Szamosujvár, 8-án Dés, 9-én Zilah, 10-én Ien, 13-án Kolozsvár, 14-én Bánffyhu-nyad, 15-én Szentmihálytelke, 16-án Marosvásárhely, 17-én Nagycenyed, 18-án Gyulafehérvár, 19-én Nagyszeben, 20-án Nagydisznód, 21-én Fogaras, 22-én Brassó, 23-án Hóltövény, 24-én Székelyudvarhely, 25-én Segesvár és Erzsébetváros, 26-án Küküllőszög, 27-én Erdőszentgyörgy, 28-án Marosvásárhely, 29-én Szászrégen, 30-án Gyergyószentmiklós, 31-én Csíkszereda. November 1-én Sepsiszentgyörgy, 2-án Kézdivásárhely, 3-án Brassó, 4-én Köhalom, 5-én Medgyes, 6-án Marosvásárhely, 8-án Szamosujvár. Bővebb felvilágosítást az ezredparancsnokság (Marosvásárhely) nyújt.

— **A II. országos szövetkezeti kongresszus.** A Budapesten október hónap 24-én tartandó II. országos szövetkezeti kongresszus meghívóit a kongresszust rendező «Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége» a jövő hét folyamán küldi szét. A Szövetség meghívja a kongresszusra az összes altruista hitel-, fogyasztási-, állatbiztosító-, ipari-, földbérlo- és raktárszövetkezeteket s ezenkívül az összes tejszövetkezeteket is, amelyek a földművelésügyi minisztérium közvetlen fennhatósága alatt állanak. Meghívja továbbá a napirendre kerülő fontos agrárpolitikai kérdések miatt az illetékes hatóságokat, szakközegeket és gazdatársadalmi testületeket is. A kongresszus tömeges látogatottságára való tekintettel, a tanácskozások a fővárosi Vigadó nagytermében fognak lefolyni. Mindennemű megkeresésre a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének titkári hivatala (Budapest, IX. Üllői-ut 25. I.) nyújt felvilágosítást és küldi el a meghívókat mindazon szövetkezeteknek és testületeknek, melyek arraigényt tartanak s tévedésből, vagy postai okok folytán nem kapták volna meg azokat.

— **A szuperfoszfát nemzetgazdasági fontossága Magyarországon** című pályamunka megírására a Mútrágyát Értékesítő Szövetkezet egy 1000, egy 500 és két 250 koronás pályadíjat ajánlván fel, az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel kérte fel a pályázat kihirdetésére és a pályadíjak odaítélésére. A kitűzött határidőig több pályamunka érkezett be. A bírálóbizottság döntése alapján az 1000 koronás pályadíjat Matlaszkovszki Tádé (Budapest), az 500 koronásat Milhoffer Sándor (Pészéradaes), a két 250 koronás pályadíjat pedig Saskeőy József (Gyulavarsánd) és Trivaldszky Zoltán (Budapest) nyerték el.

— **Adómentes cukor méhek etetésére.** A folyó év tavaszán beállott utófagyok az ország jelentékeny részében tönkretették a mézelő-növényeknek, különösen az akácnak a virágzatát. Ennélfogva nemcsak az ideai mézszüret maradt el, hanem a méhcsaládok is oly gyenge állapotban jutnak betelelés elé, hogy félni lehet attól, hogy legnagyobb részük táplálék hiányában el fog pusztulni és ennek folytán a jövő évek méztermése is nagy mértékben csökkenni fog. Az »Országos Magyar Méhészeti Egyesület« ezért a kormányhoz fordult, hogy a méhcsaládok fenntartása végett a téli etetéshez szükséges cukormennyiséget adómentesen engedelmesse. Teleszky János pénzügyminiszter, Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter közbenjárására megengedte, hogy az »Országos Magyar Méhészeti Egyesület« igazolása alapján méhek etetésére a folyó év ősztől kezdve egész jövő év március hónap 15-ig összesen 5000 métermázsza nyers cukor adómentesen a méhészeknek kiszolgáltassék. Ezen adómentes cukor igénybevétele a következő feltételekhez van kötve: 1. Méhcsaládonként 5 kilógramm cukor vehető igénybe, mely 4 százalék homokkal és 1 százalék fűrészpórral van denaturálva. 2. Az ez iránti kérések az »Országos Magyar Méhészeti Egyesület« utján terjesztendők a cukorgyárak központi eladási irodájához. 3. A kéréseken a községi előjárásnak kell igazolnia, hogy az illető méhész hány méhcsalád birtokában van. 4. Az »Országos Magyar Méhészeti Egyesület« pedig igazolja, hogy az illető méhész méhei fenntartása végett cukorral való etetésre kényszerítve van. A kiszolgáltató adómentes nyers cukor ára métermázsánként 31 korona. Ezen adómentes cukor beszerzésére és felhasználására vonatkozó részletes utasítás, valamint a kérvényeknek mintája az »Országos Magyar Méhészeti Egyesület«-től (Budapest, IV. Veres Pálné-utca 40.) díjtalanul megszerezhető.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen.

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagu

BOROLINT.

Ara 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ara darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ara csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Országos sörárpa- és komlókiállítás.** Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« által a földmívelésügyi kormány támogatásával szeptember 27—29 napjain Budapesten a »Köztelek« nagytermében rendezendő, díjazással egybekötött országos sörárpa- és komlókiállításra a bejelentések és a minták beküldése teljes mértékben megindult. Az eddig beérkezett anyagból kitűnik, hogy noha minőségileg az ideai árpatermés a múlt esztendei mögött maradt, mégis a kiállításra kerülő árpaminták között igen szép anyag található. A sörárpa-minták beküldési határideje szeptember 7-ig volt, a komlómintákat szeptember 15-ig lehet beküldeni. A bírálóbizottság pár nappal a kiállítás megnyitása előtt kezdi meg munkáját. Addig elintézik a minták szakvizsgálatát az országos kémiai intézet és a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás.

— **A kisbéri m. kir. tejmunkásképző iskola** az 1912 nov. 1-én kezdődő egy éves tanfolyamra 10 ösztöndíjas tanulót fog felvenni. A tanulók ingyenes ellátásban, ételmezésben, ezenkívül kisebb kiadások fedezésére havi 6 (hat) korona munkadíjban részesülnek. A kik magukat ezen tanfolyamra felvételnél kívánják, 1 koronás bélyeggel ellátott és a felvételi feltételekben említett bizonyítványokkal felszerelt sajtkezüleg írt s a kisbéri m. kir.

ménésbirtok igazgatóságához címzett folyamodásukat legkésőbb 1912. évi október hó 1-ig az iskola vezetőségéhez nyújtásuk be.

— **Dupuy-féle magcsáva.** E néven egy bécsi gyáros csálhatatlan szert ajánl a magyar gazdáknak az üszög leküzdésére. Használati utasítás szerint e szerrel csak be kell fecskendezni a vetőmagot, a mi nek előnye szerinte az, hogy a vetőmag nem dagad meg s így bármikor vehető és a mag csiraképesége sem szenved. Az OMGE hivatalos lapjában, a Köztelekben figyelmezteti a gazdákat, hogy ne menjenek lépre ennek a reklámnak, a mely a többek között azt is mondja, hogy a Dupuycsáva minden egyes vetőmagot kéreggel vesz körül, amely annyira erős, hogy nemcsak azon gombacsirákat emészti fel, melyek a szemeken vannak, hanem még azokat a penészcirákat is, melyek a földrétegben a vetőmaggal érintkezésbe jövén, kedvező tenyészviszonyok közt tovább tenyészve üszöggé lehetnek. Más szóval a reklám szerint még a talajban levő üszöggomba ellen is megvédi a magcsáva a termést. Miután tudvalevő dolog, hogy a talajban levő üszögspóra nem a vetőmaggal hatol be, hanem az abból fejlődő csirába, teljes naivságában tűnik fel annak az állítólagos kéregnek a védő hatása.

— **A magyar komló értékesítése külföldön.** A kereskedelemben alig szerepel a magyar komló. Elsőrendű sörgyárosaink nem szívesen vásárolják, s így nagybodó komlótermelésünknek csak kis részét bírja idehaza értékesíteni. A magyar komló legnagyobb része olcsó áron a külföldre kerül, a hol aztán a jobb minőséget, mint saazi komlót értékesítik, a gyöngébb minőséget pedig kisebb sörgyáraknak adják el. E bajon segitendő, az OMGE a magyar komlót, mint magyar termést kívánja a külföldön értékesíteni. Ha bebizonyul, hogy az elsőrendű magyar komló bátran versenyezhet a saazival, úgy bizonyára annak kereskedelmi értéke is növekedik és az elsőrangú magyar sörgyárak fölzsabadulnak az alól az erkölcsi kényszer alól, hogy sörük kiváló minőségének hírnevét biztosítandó, saazi komlót kénytelenek vásárolni. A magyar komló hírnevének megállapítása tehát részben a termeléstől, részben pedig a kereskedelemtől, illetőleg az értékesítés módjától függően, az OMGE összekötött szerződésben elvállalta az egyesület által hozzá utalandó komlószállítmány bizományi értékesítését. A termelést csak a szállítás Saazig, az ottani állomástól vagy postától a befuvarozás és a szákvétel költségei terhelik. Az összes többi kiadást, raktárdíj, biztosítás, postaportó, stb. az egyesület viseli. A szállítási szabályzatot kívánatra az OMGE (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) titkári hivatala azonnal megküldi.

— **A vad küldemények postai szállítása.** A sváci postaigazgatóság értesítése szerint nagy számban érkeznek a svájci postahivatalokhoz Magyarországból olyan vadküldemények, melyeknél csak a törzset burkolták be. A csomagolásból kiálló fejből és lábából vér szivárog, miáltal a többi küldemények szenvednek. E panaszra való tekintettel figyelmeztette a m. kir. posta- és távirdavezérgazgatóság a postahivatalokat, hogy megelőző csomagolás nélkül ne fogadják el postai szállításra az olyan vadat, amely még vérzik, vagy amelynél a később bekövetkező vérzés kizártnak nem tekinthető.

Téli almát — az elsőrendű, nagyobb mennyiségű megvételre keresek, Batul, Aranyparmén, 15-ik-bálint, Ananász, Ranett, Calville, Bőr-Ranett. Ajánlatokat ár és minden fajta mennyiségének megjelölésével és biztató postamintával kérlek Kron Zsigmond, Budapest, VI., Dezsőffy-utca 26. 2791

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K I R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Megvételre keresek fajtisza

kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot

bármily mennyiségben.

Szíves ajánlatokat „Dunántuli“ jeligére a kiadóhivatalba kérek.

2786 I.

4 ÁLLAMDÍJ 22 ELSŐRENDEŰ KIVÉTELTÉS

PEPÉ

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK

mázolástól teljesen készen vakolatra fára és vasra.

10re védve 10001 sz.

WITZ EDE és TÁRSA

FAKÉRTŐGYÁRAK BUDAPEST, VII. ÓPÁLY-UTCA 4.

2767 I.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLYTT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
**FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Mágor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonal
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszállítás. Panyvakötöző infózet. — Tessék ajánlatot kérni.**

**Keresek egy ügyes fáradhatatlan
béresgazdát,**
aki egy nagyobb intensiv gazdaság
vezetésére alkalmas lenne.
Cím a kiadóhivatalban megtud-
ható. 2776

Földmives iskolát végzett,
10 évi gyakorlattal bíró, a gazdálkodás minden
ágában teljesen jártas, 33 éves, családós,
kiszolgált katona, beszél: magyarul, románul,
**Gazdatiszti, ispáni, vagy
számartói állást keres.**
Fizetés: egyezség szerint.
Állását rövid idő alatt elfoglalhatja (2 hónap alatt).
Címe: a kiadóhivatalban. 2777

Szuperfoszfátot
és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a
2709
**Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet**
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

Szőlőtelepítők
becses figyelmüket felhívom saját érdekükben,
hogy **terjedelmes telepeken** a legjobb érmel-
léki bor- és csemege- legkiválóbb fajú szőlő-
oltványok, amerikai és európai sima és gyöke-
res, a **világhírű gyökeres és sima Delaware**
vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb
választékban szavatosság mellett fajtisztán
bocsátatnak eladásra, őszre és tavaszra való
szükségletüket még most előjegyeztenni szí-
veskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket,
amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen
és bérmentve küldöm meg. Címem:
Kágyi Szabó István
érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos
Bihardiószeg.
2784

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
10-50 éves lejáratu
olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek
konvertállok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-
ütt az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapoto-
kat, gyors és költséget kímélő eljárással.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen
katonai óvadéknál alkalmas, a földszéken is jegyzett 50
év alatt kisorsolando
4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.
A szevények költségmentesen az intézetnél Nagysze-
benben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-
fizettetnek 2018
A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bá-
nyák és ezek termékeinek adás-vételi ügyleteit.
Telefon: 859. sz.
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FBRENCZ JÓZSEF-UT
13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynőskége

Eladó
többszörösen kitüntetett tehenészetemből 12 drb.
**elsőrendű fajtisztá
berni tehén,**
részben kisborjuval, részben vemhesen.
Hat darab fajtisztá berni apaállat, 16-18
hónaposak.
Teljes tisztelettel: **Kövesdi Boér Olivér,**
Hidvég (Háromszékmege) 2782

Az 1912 évi modell
„VELT”-RODER
burgonyakiszedő-gép
nélkülözhetetlen minden
burgonyatermelő gazdá-
nak! — Szolid, egyszerű
szerkezet. Elpusztíthatat-
lan összeállítás.
Minden talajhoz, mélyhez és sekélyhez, hozzáigazítható.
Könnyű vonásu, könnyen, tisztán és gyorsan dolgozik, számtalan
elismerő okmány szerint. Kérje az
511. a. sz. ingyen árjegyzéket a **„Welt”-Roderről!**
Ph. Mayfarth & Co. mezőgazd és háztár-
tási gépgyár.
Wien, II., Taborstrasse Nro 71.
680 első díj, aranyérem stb! 1500 munkás és hivatalnok!
Ismét eladók és képviselők kerestetnek! 2785

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentgyörgy-utca 3.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.
Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.
2010

Kornstein Testvérek
nagyszalontai országos híru szőke man-
galica tenyésztését az összes kanokkal
és kocákkal átvettem és azt a legna-
gyobb gonddal tovább fejlesztem.
Garantált, vérszen átment erős, fejlett
osontozatu
tenyészkánok és kocák
állandóan kaphatók:
Kornstein Ernő
fűzkuti gazdaságában, Vasutállomás:
Temesillésd,
levélcím: **KORNSTEIN ERNŐ**
Ujarad.
2788

Orpington
fajtyukok.
A kolozsvári
állatkiaállításán első
díjjal díjazott
**Orpington-
törzstyukok
eladók.**
Erzsébet-út
13. szám.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szállítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

Korneuburgban, Wien mellett.

KWIZDA-féle

RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovaknak.

Ara egy üveg 2 korona 80 fill.

50 év óta használják udvariállókban és versenyállókban, nagyobb megerőltetések előtt és után erőitőszert az erő visszaszerzésére, továbbá az izmok merevsége esetében stb., a lovakat a trainingben erőpróbákra képesíti.

Cimke- és csomagolás védve; valódi csak a fent látha ó védjeggyel.

Kwizda-féle

békavarkenőcs lovak és szarvasmarhák számára, 1 tégely 2 kor.

Blister,

szürke, erős bedörzsölés, 1 tégely 2 kor.

Patakenőcs,

mérv és törődött paták megvédésére, 1 szelence à 400 gr. K 250 fill.

Pataragasz,

mesterséges patazaru, 1 rudacs 1 kor. 60 fill.

Kwizda-féle Kresolin-kenőcs patakonzerváló szer, 1 szelence à 1/2 kiló ... 2 kor. 20 fill

Kóllka-pilulák, lovak és szarvasmarhák számára, 1 szelence 3 kor. 20 fill., 1 karton 1 kor. 20 fill.

Gillszta-pilulák, lovak számára, 1 bádogszelence ára kor. 3'20, 1 karton kor. 1'20.

Hashajtó-pilulák, lovak számára (Physie), 1 bádogszelence 4 korona. 2860 I.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferenc József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Cementfödőcserepyártógépek,
Betonürtőmbgyártógépek,
Cementfalazótéglagyártógépek,
Formák: csatornázási-, alagsó-
vek, betonoszlopok stb.
gyártására;

Kötörök, **Hengerművek**,
betonkeverőgépek,

Cementlapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. géppára
Markranstädt. Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

443 számú árjegyzék ingyen.
2681 II.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap: Korona.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,468,780.-
Tartalékok 2,819,595,25

Összesen: 5,288,376,25

Év	1901 évi feladat	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911
	90,349,-	59,782,25	109,331,73	72,438,23	61,730,60	89,243,65	41,877,32	81,683,76	106,589,64	120,164,38	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módosítások szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyező Társulat
altám 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiadás- és (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztató kézzel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

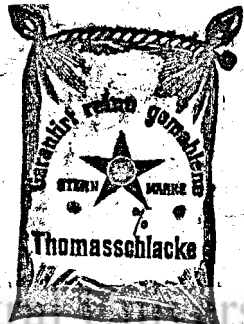
Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól! Óvakogjunk a hamisításoktól!

2745. Valódi Stern Marks védjeggyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb fosztorsavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta!

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk! Minden zsák tartalomjellel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabrika BERLIN, vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi rendkívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Eladó kanok.

Dr. gróf Teleki Domokos ur
öméltósága gernyeszei tenyészetében

eladó 13 drb 1 1/2 éves
fehérszörű mangalica-kan, ára darabonként 100 korona.

Megkezesések alulirothoz intézendők Gernyeszeg postára.

Pálffy Dezső,
intéző.

2778

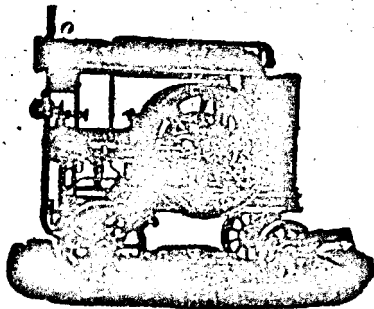
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.